

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา ภาควิชาปริยัติธรรมและจริยศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. ชื่อหลักสูตร

- ๑.๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา
- ๑.๒ ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Programme
in Buddhism Teaching

๒. ชื่อปริญญา

- ๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต
(การสอนพระพุทธศาสนา)
- ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Bachelor of Education
(Buddhism Teaching)
- ๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.บ. (การสอนพระพุทธศาสนา)
- ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : B.Ed. (Buddhism Teaching)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาปริยัติธรรมและจริยศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ๔.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการสอนพระพุทธศาสนา
- ๔.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถพัฒนารูปแบบการสอนสื่อการสอนพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนา

๕. โครงสร้างหลักสูตร

๕.๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๕.๒	หมวดวิชาชีพครู	๕๐	หน่วยกิต
๕.๓	หมวดวิชาเฉพาะด้าน	๙๑	หน่วยกิต
	๑) วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต

๒) วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์	๑๐	หน่วยกิต
๓) วิชาเฉพาะสาขา	๕๑	หน่วยกิต
๕.๔ หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๗๗	หน่วยกิต

๖. รายวิชา

๖.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะครุศาสตร์

๖.๒ หมวดวิชาชีพครู ๕๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในหมวดวิชาชีพครู ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

๖.๓ หมวดวิชาเฉพาะด้าน ๙๑ หน่วยกิต

๑) วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในวิชาแกนพระพุทธศาสนา ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะครุศาสตร์

๒) วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๑๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในวิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

๓) วิชาเฉพาะสาขา ๕๑ หน่วยกิต

ให้นิสิตสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา เรียนรายวิชาในวิชาเฉพาะสาขา จำนวน ๕๑ หน่วยกิต โดยเรียนวิชาบังคับ ๓๐ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๒๑ หน่วยกิต มีรายละเอียดดังนี้

ก. วิชาบังคับ ๓๐ หน่วยกิต

๒๐๙ ๓๐๑	จิตวิทยาความเป็นครูสอนพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๒	การบริหารจัดการการเรียนรู้พระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๓	กิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๓๐๔	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๕	เทคนิคและวิธีการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๓๐๖	การสอนแบบโยนิโสมนสิการ	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๗	การสอนการบริหารจิตและเจริญปัญญา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๓๐๘	การบูรณาการการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๙	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้พระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๑๐	การวิจัยและพัฒนาการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๒-๒-๕)

ข. วิชาเลือก ๒๑ หน่วยกิต

๒๐๙ ๔๑๑	สัมมนาการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๔๑๒	แนวโน้มการศึกษาพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๓	การสอนพุทธประวัติเชิงวิเคราะห์	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๔	พุทธศิลป์กับการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๕	การสอนธรรมวิทยา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๖	การสอนพระวินัยศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๗	การสอนบาลีศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๘	การสอนชาดกศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๑๙	การสอนศาสนพิธี	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๒๐	ธรรมนิเทศ	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๒๑	ชั้นหลักษณบาลีศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๔๒๒	ศึกษาอิสระทางการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๐-๖-๖)

๖.๔ หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตต้องศึกษารายวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๖.๕ วิชาโท ๑๘ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาอื่นที่ประสงค์จะศึกษาสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา เป็นวิชาโท ต้องศึกษาวิชาเฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต โดยศึกษาวิชาบังคับ ๑๒ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๖ หน่วยกิต มีรายละเอียดดังนี้

๑) วิชาบังคับ ๑๒ หน่วยกิต

๒๐๙ ๓๐๕	เทคนิคและวิธีการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๓๐๖	การสอนแบบโยนิโสมนสิการ	๓(๓-๐-๖)
๒๐๙ ๓๐๗	การสอนบริหารจัดการและเจริญปัญญา	๓(๒-๒-๕)
๒๐๙ ๓๐๘	การบูรณาการการสอนพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)

๒) วิชาเลือก ๖ หน่วยกิต

ให้เลือกศึกษาจากรายวิชาอื่น ๆ ในสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๗. คำอธิบายรายวิชา

๗.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะครุศาสตร์

๗.๒ หมวดวิชาชีพครู ๕๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในหมวดวิชาชีพครู ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

๗.๓ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในวิชาแกนพระพุทธศาสนา ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะครุศาสตร์

๗.๔ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๑๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในวิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

๗.๕ วิชาเฉพาะสาขา ๕๑ หน่วยกิต

๑) วิชาบังคับ ๓๐ หน่วยกิต

๒๐๙ ๓๐๑ จิตวิทยาความเป็นครูสอนพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism Teaching Psychology)

ศึกษารุ่นอรุณแห่งการศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา การอภิปราย ปัญหาจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Lowsesse Kohlberg) ยุทธวิธีการสอนเมื่อใช้การคิดและความรู้สึกของวิลเลียมส์ (Frank E. Williams)

๒๐๙ ๓๐๒ การบริหารจัดการการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism Learning Administration)

ศึกษาแนวคิด หลักการและรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ ปัจจัยและตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน

๒๐๙ ๓๐๓ กิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ๓(๒-๒-๕)
(Buddhism Learning Activity)

ศึกษาการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อพระรัตนตรัย การออกแบบกิจกรรม การฝึกปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องในเทศกาลและพิธีกรรมต่าง ๆ การจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา โครงการค่ายพุทธธรรม หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น การบรรพชาภาคฤดูร้อน การประเมินและติดตามผลโครงการ

๒๐๙ ๓๐๔ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)

(Buddhi Innovation and Information Technology)

ศึกษาการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา การเลือกใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดการเรียนการสอนทางไกล การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๒๐๙ ๓๐๕ **เทคนิคและวิธีการสอนพระพุทธศาสนา**

๓(๒-๒-๕)

(Technique and Method of Buddhism Teaching)

ศึกษาตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การสอนแบบเน้นตัวผู้เรียน แบบเน้นความรักความสามารถ แบบเน้นประสบการณ์ แบบเน้นปัญหา แบบเน้นทักษะกระบวนการ การสืบสวน กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการค้นคว้าตามจุดประสงค์ กระบวนการเพื่อสร้างสรรค์ปัญญา กระบวนการเผชิญสถานการณ์และตัดสินใจแก้ปัญหา การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้วิธีวิจัย การพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา การสาธิตการสอน การประเมินผลการสอน

๒๐๙ ๓๐๖ **การสอนแบบโยนิโสมนสิการ**

๓(๓-๐-๖)

(Resoned Attention Teaching)

ศึกษาหลักและวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการ การออกแบบการสอน การจัดการกระบวนการ การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิด การกำหนดแผนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การประเมินผลการเรียนรู้

๒๐๙ ๓๐๗ **การสอนการบริหารจิตและเจริญปัญญา**

๓(๒-๒-๕)

(Mental and Intellectual Development Teaching)

ศึกษาองค์ธรรมแห่งสมถะและวิปัสสนา การฝึกสวดมนต์และแผ่เมตตา การฝึกสมาธิ ใน การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การฝึกอิริยาบถทั้งสี่อย่างมีสติ การฝึกกำหนดรู้อารมณ์ การฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน การพัฒนาความคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ

๒๐๙ ๓๐๘ **การบูรณาการการสอนพระพุทธศาสนา**

๓(๓-๐-๖)

(Buddhism Teaching Integration)

ศึกษาความหมายการบูรณาการ กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม การบูรณาการระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน การบูรณาการภายในวิชา การบูรณาการแบบสหวิชา การเรียน การสอนโดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ แบบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒๐๙ ๓๐๙ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism Learning Measurement and Evaluation)

ศึกษากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามระบบไตรสิกขา การประเมินตามสภาพจริง ตามหลักอริยวัฑฒิ ๕ หลักการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

๒๐๙ ๓๑๐ การวิจัยและพัฒนาการสอนพระพุทธศาสนา ๓(๒-๒-๕)
(Research and Development of Buddhism Teaching)

ศึกษากระบวนการและฝึกการออกแบบการวิจัยการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการเรียนรู้และรูปแบบวิธีการสอน กระบวนการวิจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ การนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอน

๒) วิชาเลือก ๒๑ หน่วยกิต

๒๐๙ ๔๑๑ สัมมนาการสอนพระพุทธศาสนา ๓(๒-๒-๕)
(Seminar on Buddhism Teaching)

สัมมนาปัญหาการสอนพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ กรณีศึกษาภาคสนาม (Field case Studies) เสนอผลการวิเคราะห์และแนวทางการแก้ปัญหาประกอบการสัมมนา

๒๐๙ ๔๑๒ แนวโน้มการศึกษาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Trend of Buddhism Study)

ศึกษาสภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาพระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจพอเพียง และบทบาทของพระพุทธศาสนากับสังคมในอนาคต

๒๐๙ ๔๑๓ การสอนพุทธประวัติเชิงวิเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)
(Analytical Teaching of Buddha's Biography)

ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าเชิงวิเคราะห์ในด้านประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการประกาศพระศาสนา การออกแบบการสอน การสร้างนวัตกรรม การสอน การกำหนดวัตถุประสงค์กับกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒๐๙ ๔๑๔ พุทธศิลป์กับการสอนพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Buddhist Arts and Buddhism Teaching)

ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลป์ในอดีต คตินพระพุทธศาสนาที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ความสัมพันธ์กับสกุลศิลปะสมัยต่าง ๆ ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ปรัชญา ธรรมทางวัตถุ ความงดงามของพระพุทธศาสนาในสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

๒๐๙ ๔๑๕ การสอนธรรมวิทยา

๓(๓-๐-๖)

(Dhammology Teaching)

การสอนหลักธรรมตามหลักพุทธธรรม การจัดหมวดหมู่ของหลักธรรม การออกแบบการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดแผนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยสอนและวิธีการสอน การสอนแบบบูรณาการ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒๐๙ ๔๑๖ การสอนพระวินัยศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Vinaya Study Teaching)

ศึกษาความหมาย ความสำคัญของพระวินัยบัญญัติที่เกี่ยวกับพุทธบัญญัติและอนุบัญญัติ ทั้งที่เป็นอาทิพรหมจรรย์ที่มาในพระปาฏิโมกข์ และอภิสมจารที่มาจากในชั้นธกะ การออกแบบการสอน การสร้างนวัตกรรม การใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน การสอนแบบมีส่วนร่วม การสอนตามเทศกาลและพิธีกรรม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒๐๙ ๔๑๗ การสอนบาลีศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Pali Study Teaching)

ศึกษาหลักภาษาบาลี หลักการสอน การอ่าน การเขียน หลักไวยากรณ์ หลักการสัมพันธ์ หลักการแปลและแต่งบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น การสนทนาภาษาบาลี การออกแบบการสอน การจัดทำแผนการสอนตามกลุ่มเป้าหมาย การสร้างนวัตกรรมในการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒๐๙ ๔๑๘ การสอนชาดกศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Jataka Study Teaching)

ศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของชาดก ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของชาดก การสอนชาดกจากพระไตรปิฎก การสอนแบบบุคคลาธิษฐาน การแสดงบทบาทสมมติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาในชาดก

๒๐๙ ๔๑๙ การสอนศาสนพิธี

๓(๓-๐-๖)

(Religious Ceremony Teaching)

ศึกษาหลักการจัดศาสนพิธีตามเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของพิธีกรรมนั้น ๆ การออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอน การให้ปฏิบัติจริง การใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

๒๐๙ ๔๒๐ ธรรมนิเทศ

๓(๓-๐-๖)

(Dhamma Communication)

ศึกษาหลักการและวิธีการพูดแบบต่าง ๆ โวหารและสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย การคัดเลือกเนื้อหาธรรมและพุทธภาษิต รูปแบบของการแสดงธรรม องค์แห่งธรรมกถึก การแสดงธรรมตามหลักอนุပ္พิกถา การใช้สื่อธรรมชาติ การประเมินผู้พูดและผู้ฟัง

๒๐๙ ๔๒๑ จันท์ลักษณะบาลีศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Pali Prosody Studies)

ศึกษาหลักเกณฑ์และประเภทของจันท์ตามนัยคัมภีร์วุตโตทัย โดยใช้คัมภีร์สุโพธาลังการ ประกอบ การแต่งจันท์ ๖ ชนิด คือ ปุญญาวัตร อินทรวีเชียร อุเปนทรวีเชียร อินทวงศ์ วังส์ภูษะ และวสันตติลก

๒๐๙ ๔๒๒ ศึกษาอิสระทางการสอนพระพุทธศาสนา

๓(๐-๖-๖)

(Independent Study on Buddhism Teaching)

ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางการสอนพระพุทธศาสนา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
